

Europaklubbens höstpremiär

Den 25 sep hade Europaklubben sin höstpremiär när överste Jan Mörtberg nästan fyllde Bibliotekets Hörsal med sitt föredrag om det militärpolitiska läget i Norden och Östersjöområdet

Mörtberg har varit officer i svenska armén med bl.a erfarenhet från uppdrag i Sinai, Libanon och Afghanistan. Han är numera aktiv i Kungliga Krigsvetenskapsakademien med analyser av försvarsrelaterade frågor aktualiserade av Natoanslutningen. Han beskrev att efter Rysslands anfallskrig mot Ukraina riskerar den multipolära världsordning som gällt sedan Helsingforsavtalet 1975 att avvecklas. Redan efter Putins tal i München 2007 borde vi ha anat att Ryssland var i färd med att ändra denna doktrin i avsikt att inte låta nationer i närområdet fritt välja säkerhetsstrategi. Trenden förstärktes genom Georgienkriget 2008, och de inledande attackerna mot Ukrainas östliga provinser 2014. Senast efter Rysslands aggressiva militärövning ZAPAD 2009 borde vi ha avslutat den avrustning som pågått sedan 1988 (2,9 % av BNP) och 2009 var nere på 1 % av BNP. Sedan 2017 har dock försvarsanslagen ökat och kommer 2024 att ha nått NATO-kravet 2 % av BNP. Lavrovs brev 2021, bl.a med kravet att inga nya länder ska få ansluta sig till NATO, fick Finlands president Niinistö att omedelbart återaktualisera internplaneringen av en NATO-anslutning. Den svenska regeringen agerade inte förrän ett par veckor efter Rysslands anfall 24 feb 2022. Då startade S sin internprocess som slutade med accept för NATO-linjen. Mörtberg fortsatte med konstaterandet att vår försvarsplanläggning helt utgår från Rysslands militära förmåga i det nordiska området. Ett NATO-medlemskap innebär att man tillsammans med andra medlemmar kan göra en gemensam planering av försvarsinsatserna. Utan detta får man suboptimera genom ett antal bilaterala avtal med framför allt USA, England och de nordiska länderna. Att Ryssland genom kriget med Ukraina skulle kunna uppnå att den hittills rådande säkerhetsordningen faller skulle få förödande konsekvenser för Europa. Mörtberg avslutade med konstaterandet att ett ihärdigt stöd för Ukraina är avgörande för Europas framtid som ett fritt demokratiskt samhälle.

Ove Wilder